

РАЗГОВОР СА ЛОЛОМ ЂУКИЋЕМ

ОАЗА ЛИЈЕПОГ, СТАРОГ

Ако би присуност једног редитеља и писца мјерили, тек, уједном оног што он ствара—на даскама позоришта и у пројектима телевизије—Ђукић би био апсолутно анониман. У црногорским оквирима, дакако, јер „ужа (га) домовина никада позвала није“. Изузимајући „дубоко умно питање“, постављено му прије пар љета, о томе шта мисли, је ли, о плажама Југа, ова новина и овај град представљали би свуколику, заинтересовану, црногорску јавност.

Остацију ван домаџаја волшебних разлога одбацивања, „заборава“, или сујете других, разговор вођен на Цетињу није имао за циљ ублажавање, или па искупљење нанијете горчине; већ само уважавање оног што ми одавно зnamо да јесте — Радивоје — Лола Ђукић.

Срдечно се одавао позиву да узме учешће на Трећем сусрету новинара. И био је, можда, најпознатија, најзанимљивија и најпопуларнија личност вечери.

Хумористички прилози и драме учинили су га знанцем сваког југословенског дома. А нама још ближим, и приснијим ови сусрети. Бирање, топле ријечи којим је излио осјећања према Цетињу.

Због оних који нијесу били ту 23. јануара хтјели бисмо вјеровати да ће овај разговор, у дјелу једном, дочарати атмосферу и осјећања која нас, присутне, нијесу могла оставити равнодушним. Али, кренимо редом.

Трећи сусрети су завршени. Шта, као учесник, можете рећи о минулој манифестији?

— Ја сам заиста изненађен говорима на том Сусрету. Не знам какав је био састав публике, да ли су то били поглавито новинари или шире гледишице, али, оно што је речено, речено је паметно и храбро. Занимљиво је да су, као по договору, сви новинари, од хумориста до теоретичара новинарства, обухватили сва питања овог тренутка у новинарству—на разне начине, у разним облицима. Чини ми се да је једино штета што већи број обичних људи, грађана, није могао да присуствује — јер то је манифестија која има значај и због тога што новинари одесликају један тренутак друштва... и добро је што грађани могу да их чују и када они говоре без цензуре главних уредника. Јер у јучерашњим говорима било је иступања изузетно паметних, али, које, на жалост, неће нико објавити.

Потекла је иницијатива да ови Сусрети, којим обиљежавамо јубилеј изласка прве

црногорске новине, постану југословенска манифестија. Шта о томе мислите?

— То је изузетно мени драг предлог. Ја сам потпуно југословенски настројен. Одувијек. Никада нијесам људе дијелио по нацијама, него по поштењу и вредности. И мислим да окупљање из свих крајева земље, људи паметних, који имају шта да кажу... да би такви сусрети помогли овом нашем заједништву. Ми смо и овако мала земља, па кад се још исцјепкamo на републике, покрајине, државице, народе и народности, још ако се вежемо за наше мјесне заједнице, онда је најбоље да свако сам остане у својој кући — и тако и да скочима. Али, ако дође до сусрета на југословенском нивоу, мислим да те сусрете треба преко ТВ, у директном преносу, да прати цјела земља, јер, ако остане само сједињења новинара из свих крајева земље нисмо ништа учинили.

Знате, новинарство је, по мени, један од најбитнијих позива у друштву. Бити новинар је врло озбиљна ствар. Илустровачују вам неким примјером. Оно што пише штампа, то постаје документ једног времена — и касније генерације знаће о нама само на основу тога. А колико је важно што се говори, рећи ћу вам из свог искуства. Цијelog живота мене критика у новинама напада. Пишу да сам медиокритет, будала. С обзиром да ја радим јавни посао, грађани могу да виде друго лице. Али, за 20 година, кад умрем, кад мој унук буде хтио да зна какав и ко му је био дједа — па преврне старе новине и листове — меслиће да му је дједа био будала. Јер такву слику једино може да добије из новина. Зато је битно да новинар има и поштења и да води рачуна кад, и о чему говори.

Највећа опасност за право новинарство је прагматично слушање политичке. Наравно, са неодувијек да историју пишу побједници, и да човјечанство и не зна каква му је била историја. А новинарство пише историју према ономе ко је тренутно на власти. Можете видjeti толико лијепих биографија и примјера о некима који су се послије нешто замјерили па су им се и биографије промијениле.

— Након овог разговора ви одлазите. Какве утиске носите са Цетиња?

— То је већ лијепо питање. Ја мислим да је Цетиње, у најљепшем смислу те ријечи потпуно луд град. Он као да је ван времена... ја никадје нисам наишао на толико људске топлине и једноставности која је потпуно заборављена у овом нашем цивилизованим свету.

Ја сам овде дошао као човјек кога не познају—знају ме у принципу. Онда, одједном, по најужаснијој киши коју сам видио, група Цетињана долази на гроб могоца, води ме тамо да би читали његове стихове—по киши која лије... Затим смо сједјели послије Сусрета, и, одједном, човјек сквата да има људи који не само да воле поезију, него живе с њом, заједнички рецитују. То ме је подсјетило на моју младост; али, разлика је у томе што смо ми, одмах послије ослобођења, задојени неким ентузијазмом и надом да стварамо једно дивно друштво једнаких, говорили стихове, па смо их послиje заборавили — као што смо много штошта заборавили. А Цетиње је, изгледа остало са неким надама, у неком времену ентузијазма, остало је у 1945. можда чак и у 1845; јер, овде је све некако надреалистички и врло ми је жао што видим да је овај распјевани надреализам потиснут негде у ћошак домовине, док се све значајне ствари, све неке институције, власти, политика — све је прешло у неке друге, отуђене градове. Цетиње је стварно, дубоко сам убијећен, а путовао сам по земљи и Европи, можда посљедња оаза нечег лијепог, старог. Ја сам лично дубоко захвалан Цетињанима што су ме позвали да доживим нешто необично и лијепо.

Да поновим, што сам рекао синоћ на мајло сједјельци која је била послије Сусрета: Гледао сам посљедњу представу највеће руске балерине Галине Уланове и Большом театру.

На крају представе биле су праве овације којим су људи поздрављали њен одлазак са сцене. И на крају, одједном се све утишало, и онда се цијела сала поклонила у апсолутној тишини — на онај стари, руски начин до земље.

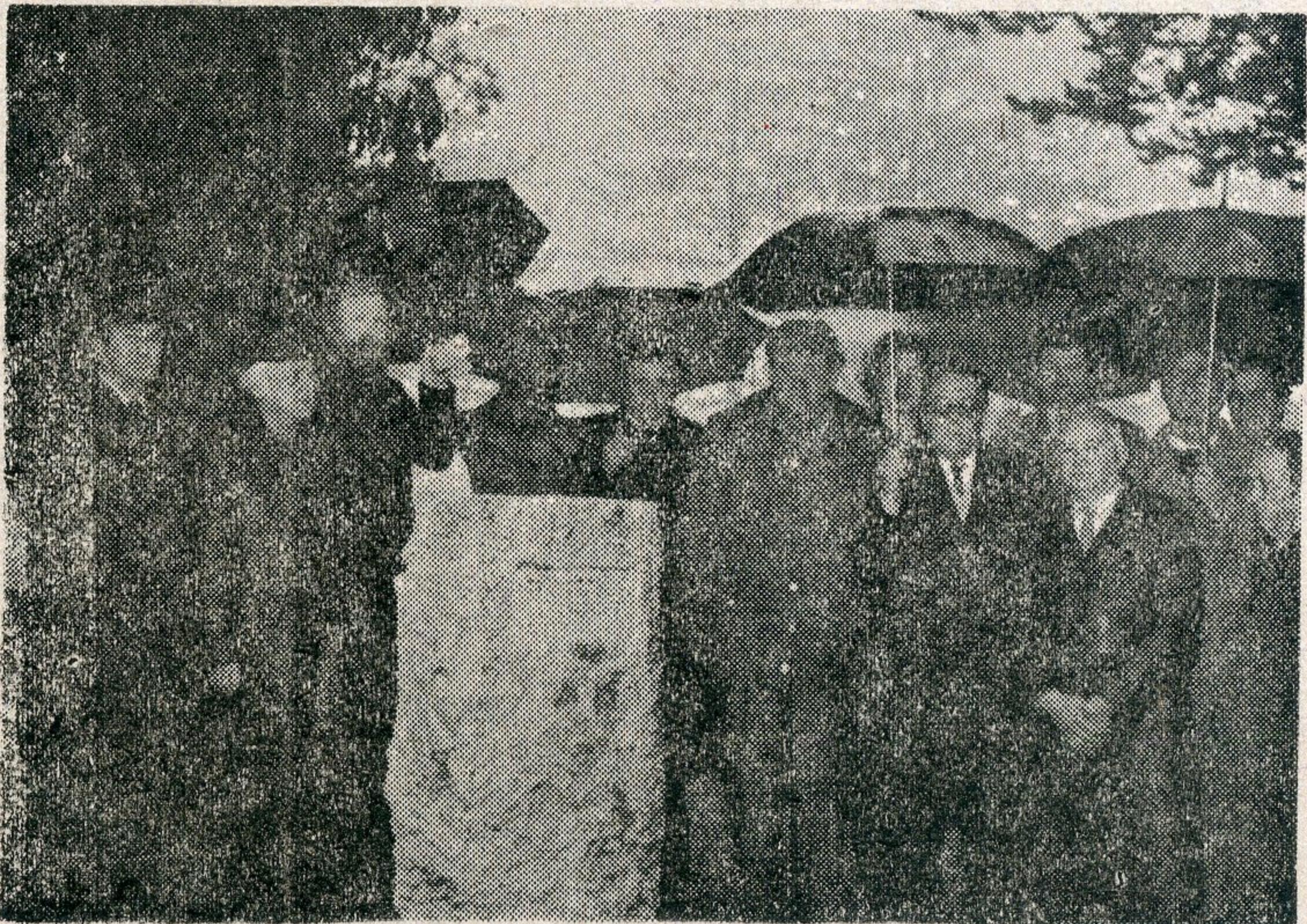
Ја бих хтио, као закључак, да се дубоко поклоним Цетињу иако се надам да му се не клањам зато што оно одлази—као што је отишла Галина Уланова.

УЧЕСТВОВАЛИ СУ...

ЉУБОМИР РАЈНВАЈН, ДРАГАН ЂУРОВИЋ, МИОДРАГ ВЛАХОВИЋ, ВЛАТКО ИВАНОВИЋ, ВЛАДО ГОЈНИЋ, ПЕТАР ЂУРАНОВИЋ, БОЊА ИВАНОВИЋ, РАДОВАН ЈАБЛАН, МИЈО МИРАНОВИЋ, БОШКО МИЛОШЕВИЋ, СЛОБОДАН ВУКОВИЋ, МИЛИВОЈЕ ОБРАДОВИЋ, АЛЕКСА ЧИКА ИВАНОВИЋ и РАДИВОЈЕ ЛОЛА ЂУКИЋ

Програму у склопштинској сали присуствовали су представници културног и јавног живота Цетиња.

Позиву новинара, као и током претходна два Сусрета, одавао се и револуционар Светозар ВУКМАНОВИЋ — ТЕМПО.

М. Вујовић

На гробу Трифуна Ђукића